

KESKKONNAMÕJU EELHINNANG

Lisa Lääne-Saare Vallavolikogu 26.10.2016 otsuse nr 65 juurde

Kavandatav tegevus, selle asukoht ning üldised keskkonnaningimused:

Käesolev eelhindang on antud Lääne-Saare vallas Atla külas Hülgeranna (44001:002:0279) ja Heldama (44001:002:0026) maaüksusel.

Planeeringu eesmärgiks on Hülgeranna kinnistule sauna-suveköögi rajamine ca 40 m kaugusele rannajoonest ning Heldama kinnistule ühe majapidamise (elamu ja 3 abihoonet) rajamine. Viimase tegevuse teostamiseks vajalik eelnev ehituskeeluvööndi vähendamine 100 m rannajoonest.

Planeeritav ala piirneb põhjast, loodest, läänest, edelast ja lõunast Läänemerega ning läänest väikeses osas Elda vaatluspunkt (44001:002:0235) maaüksusega. Kagu suunas piirneb aga planeeringuala Talpi (44001:002:0365), ida suunas Jaagu (44001:002:0025) ja Talba (44001:002:0090) maaüksusega; kirdepääri Mikuranna (44001:002:0047) piiripunktiga ning põhjas Ranna (44001:002:0309) maaüksusega.

Käesolev detailplaneering paikneb Lümanda valla üldplaneeringu (edaspidi üldplaneering) „valgel alal“.

Hülgeranna (44001:002:0279) maaüksuse osas on tegemist maatulundusmaaga - M-100%, kinnistu kogupindala on 21.59 ha, millest haritavat maad on 2.01 ha, looduslikku rohumaad on 2.58 ha, metsamaad on 3.44 ha ja muud maad 13.56 ha.

Heldama (44001:002:0026) maaüksuse osas on tegemist maatulundusmaaga - M-100%, kinnistu kogupindala on 15.15 ha, millest looduslikku rohumaad 4.69 ha ja muud maad on 10.46 ha.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) kohaselt tuleb detailplaneeringu koostamise käigus koostada keskkonnamõjude strateegiline hindamine juhul kui detailplaneeringu alusel kavandatakse tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju või kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Keskkonnamõju eelhindamisel lähtutakse KeHJS §6 lõikes 3 esitatud kriteeriumitest.

Hülgeranna ja Heldama DP alal rakenduvad järgnevad kitsendused:

Läänemere ehituskeeluvöönd - looduskaitseseadus¹ § 34 - 36, 38,40; planeerimisseadus §75,91,126

Läänemere ranna piiranguvöönd - Looduskaitseseadus¹ § 34 - 37,41

Vilsandi rahvusparki Atla piiranguvöönd - looduskaitse-eeskiri § 4,14-17, 20, 31 ja Vilsandi rahvusparki kaitse-eeskiri

1. Keskkonnatingimused

Detailplaneeringuala asub Lääne-Saare vallas Atla külas.

Mõlemal krundil asuvad enne sõjaaegsed talukohad, mis nõukogude ajal hävinud. Hülgeranna kinnistule on 2005. aastal koostatud detailplaneering, millega on vähendatud Läänemere ehituskeeluvööndit 100 m rannajoonest ja määratud ehitusõigus. Tänapäevaks on detailplaneeringu lahendus ellu viidud. Hülgeranna kinnistul asub puurkaev ja reovee käitlemise süsteem. Hülgeranna kinnistu õueala ümbritsetavad kiviaiad, mis on taastatud ja korda tehtud. Heldama kinnistul hetkel hoonestus puudub.

Foto 1. Heldama maaüksusel asuv vana talukoht, kuhu käesoleva detailplaneeringu järgselt plaanitakse elamu ja 3 abihoone rajamist (Foto: Tiina Orav, september 2016)

Heldama maaüksusel soovitakse ehituskeeluvööndit vähendada kogu maaüksuse piires 100 meetrile põhikaardile kantud veepiirist.

Hülgeranna maaüksusel on registreeritud kaitstavate poollooduslike kooslustena rannaniidud (kood 1630*; esmatähtis), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*; esmatähtis) ja lood (6280*; esmatähtis), levikualad.

Heldama maaüksusel on registreeritud alvarid (6280*; esmatähtis), rannaniidud (kood 1630*; esmatähtis), sinihelmikaniidud (6410), levikualad.

Piirkonnas esineb ka II kategooria kaitsealuseid taimeliike.

Planeeringuala paikneb kaitsmata põhjaveega alal. Reostatud pinnase kohta andmed puuduvad. Planeeritaval alal ei paikne rohevõrgu alasid, ega muid kaitsealuseid loodusobjekte, samuti puuduvad muinsuskaitsealused objektid ning kultuurimälestised.

Planeeringuala reljeef on varieeruv (absoluutkõrgused jäävad vahemikku 2,5–4,4 m).

2. Tegevuse iseloomustus

Detailplaneeringu järgselt on planeeringualal 2 katastriüksust.

Planeeringuga kavandatakse Hülgeranna kinnistule saun-suveköök ja Heldama kinnistule ehitusõigus ühe majapidamise rajamine. Viimase tegevuse teostamiseks vajalik eelnev ehituskeeluvööndi vähendamine Hülgeranna kinnistul 27 m rannajoonest ja Heldama kinnistul 100 m rannajoonest. Planeeringuala suuruseks on arvestatud ca 36,7 ha.

Maa-ameti kitsenduste kaart, kus sinise viirutusega on tähistatud Läänemere ehituskeeluvöönd ja ranna piiranguvöönd

3. Tegevusega kaasnevad tagajärjed

Tegevusega kaasnevad mõjud võib jagada kahte ossa: ehitamisaegsed mõjud ja ehitusjärgsed mõjud. Ehitusaegsed mõjud on lühiajalised ja lõppevad enamasti hoone või rajatise valmimisega. Planeeringualale ei rajata keskkonnaohtlikke või keskkonda reostavaid objekte, millest tulenev keskkonnamõju võiks kanduda üle senise maaüksuse piiride.

Ajaloolised kaardid
 Maa-ameti ajalooline kaart (üheverstaline kaart 1894-1922). Heldama maaüksusel on näha vana talukoht (4 hoonet)

Käesoleva planeeringulahenduse osas on tegemist on vanadele talukohtadele rajatavate hoonetega.

3.1. Mõju põhja- ja pinnaveele

Hülgeranna maaüksusel asub olemasolev puurkaev (PRK0024003).

Planeeringuala paikneb kaitsmata põhjaveega alal. Reostatud pinnase kohta andmed puuduvad.

Hülgeranna maaüksuse heitveed kanaliseeritakse hetkel reovee käitlemise süsteemi. Planeeringu seletuskirjas kirjutatakse, et veearustus ja reovee käitlemine lahendatakse vastavalt kohaliku omavalitsuse poolt väljastatud tingimustele.

Mõju põhja- ja pinnaveele võib avalduda vaid hädaolukorras kui juhtub õnnetus kemikaalide või kütuste ladustamisel ning käitlemisel ja leke jõuab põhjavette. Normaalses tingimustes seda toimuda ei tohiks.

3.2. Mõju maavaradele

Teadaolevalt ei asu planeeringualal kaevandamisväärseid kivimeid või mineraale (Keskkonnaregistri andmed). Teadaolevalt ei paikne nimetatud planeeringualal riigile kuuluvat maavara ning planeeringuga kavandava tegevusega ei kaasne otseselt maavara või maa-ainese kaevandamist. Käesoleva detailplaneeringu raames ei kavandata tegevusi, mis mõjutaksid otseselt ja oluliselt maavarade kasutamist. Detailplaneeringu elluviimisel

kasutatavaid maavarasid (looduslikud ehitusmaterjalid) võib pidada samuti koguselt vähetähtsaks. Teede ning elamute ehitamisel kooritavat pinnast võib ära kasutada krundi piires, väljapool kinnistut maa-ainese kasutamiseks on vajalik Keskkonnaameti luba.

3.3. Mõju pinnasele, taimestikule ja loomastikule

Peamine mõju pinnasele kaasneb elamute, rajatiste ja sinna juurde kuuluvate tehnosüsteemide rajamise etapis. Ehitustegevuse käigus on oht pinnase saastumiseks territooriumil ladustatavate ja kasutatavate kemikaalidega (nt kütused). Keskkonnaregistri andmetel on registreeritud kaitsealused taimeliigid järgnevalt:

Hülgeranna (44001:002:0279)

LK II harilik luuderohi (*Hedera helix*)

Hülgeranna mü kõrval Jaagu maaüksusel 44001:002:0025 LK II läikiv kurereha (*Geranium lucidum*)

Heldama (44001:002:0026)

meripuju (*Artemisia maritima*) mereäärsel (klibuvallil)

Kaitsealuste taimeliikide esinemisalad ei jää otseselt planeeringuga hoonestusalade sisse.

Kaitstavad loomaliike alal ei esine.

Planeeringuala asub Natura 2000 võrgustiku Vilsandi linnu- ja loodusalal. Planeeringualal puuduvad kaitstavad loodusobjektid. Planeeringualal ei paikne rohevõrgustikku, seega puudub ka oluline mõju loomade liikumisele. Planeeringuala ellurakendamine ei mõjuta lindude populatsiooni, pesitsemist ega rännet.

3.4. Mõju välisõhu seisundile

Märkimisväärset õhusaastuse suurenemist ei toimu. Kumulatiivset mõju ei esine ning õhusaaste osas piirkonna taluvust eeldatavasti ei ületata. Peamine mõju välisõhule kaasneb hoonete, rajatiste ja vajalike tehnovõrkude rajamise etapis ning on ajutise iseloomuga. Heitmed välisõhku tulenevad ehitustegevusega kaasnevast tolmust ja sisepõlemismootorite tööst. Kuna mootorsõidukite heitgaasi normid peavad vastama Keskkonnaministri 22. septembri 2004. a. määrusele nr. 122 „Mootorsõiduki heitgaasis sisalduvate saasteainete heitkoguste, suitsususe ja mürataseme piirväärtused”, ei ole heitgaasidest tingitud mõju oluline.

3.5. Jäätmetekkega seonduvad mõjud

Jäätmete sorteeritud kogumine kinnistul peab toimuma vastavalt Jäätmeseaduses toodud nõuetele. Ehitustegevusel tekivad jäätmed hoonete lammutamisel (ehitus- ja lammutusjäätmed, mis võivad sisaldada ka ohtlikke jäätmeid), hoonete ja rajatiste ehitamisel (ehitusmaterjalid, nende pakendid, teisaldatav pinnas). Ehitustegevuse käigus tekkivad suuremõtmelised ja muud ehitusjäätmed tuleb üle anda litsentseeritud käitlejale – võimalusel suunata taaskasutusse. Vajadusel on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda jäätmete üleandmist tõendavate dokumentide esitamist. Planeeringuga kavandatav tegevus ei suurenda siiski märkimisväärselt jäätmeteket.

Jäätmekäitus tuleb korraldada vastavalt jäätmeseadusele ning kehtivale valla jäätmehoolduseeskirjale. Jäätmete käitlemist kohapeal ei kavandata ja jäätmetekke mõju avaldub jäätmete lõppkäitleja juures.

Kavandatav tegevus ei oma eeldatavalt jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale.

3.6. Jääkreostus

Kavandatava tegevuse piirkonnas ei ole tuvastatud varasemast perioodist pärit jääkreostust. Planeeritud tegevuse iseloomu silmas pidades on jääkreostuse või pinnasereostuse esinemine vähetõenäoline.

3.7. Müra, vibratsioon, valgus-, soojus- ja kiirgussaaste ja visuaalne mõju

Ehitustegevuse käigus tekib müra ehitusmaterjalide vedamisel ja mehhanismide tööst. Selline mürateke kaasneb pea iga ehitusega. Ehitustööde ajal tuleb arvestada Sotsiaalministri 04. märtsi 2002.a. määrusega nr. 42 „*Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid*”. Uue hoonestuse rajamise tagajärjel müra- ja välisõhu saastetase piirkonnas, välja arvatud ehitusaegselt, eeldatavalt märkimisväärselt ei suurene.

Planeeringualal pole ette näha vibratsiooni, soojus- ja/või kiirgussaaste tekkimist.

3.8. Mõju majanduslikele ja sotsiaalsetele aspektidele

Planeeringuala asub Atla külas, kus elab 01.01.2016.a. seisuga rahvastikuregistri andmetel vastavalt 19 elanikku. Kuna Atla küla Elda poolsaare piirkonnas paiknevad talud üksteisest eemal, siis mõjub positiivselt küla elavdamisele. Inimeste selles kohas

4. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Ehitustegevus on üks avariide ja tööõnnetuste rohkeim tegevusvaldkond. Avariid võivad esineda kõikjal, eriti töötamisel erinevate seadmete ja mehhanismidega, kuid ka kemikaalide ja kütuste käitlemisel. Transpordi puhul pole välistatud õnnetusohu liikluses. Samas kõigi nõuete täitmisel ei tohiks tavapärast eelpool kirjeldatud tegevusi juhtuda ning tegemist on vaid hädaolukordadega. Ohutustehnika jälgimisel ja tehniliselt korras masinate kasutamisel on avarii tekkimine ja saasteainete levik pinnasesse või vette ning sellest olulise reostuse tekkimine ebatõenäoline.

Kui hooned ja rajatised on rajatud kõikidest nõuetest kinni pidades peaks sellega olema minimeeritud ka avariilukordade esinemise võimalused. Siiski ei saa täielikult välistada tulekahju või mõnda muud õnnetusjuhtumit.

5. Natura 2000 võrgustiku alad ja muud kaitstavad loodusobjektid planeeringualal, kavandatava tegevuse eeldatav mõju

Natura 2000 on üle-Euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Natura 2000 loodusalad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ ja 79/409/EMÜ. Planeeringuga seoses tuleb võimalikke otsuseid ja kaudseid mõjusid Natura aladele arvesse võtta. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse alusel on keskkonnamõju hindamine vajalik juhul kui kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada Natura võrgustiku ala. Detailplaneeringualal asuvad Natura 2000 võrgustiku Vilsandi linnu- (EE0040496) ja loodusala (EE0040496). Samas asub planeeringuala Vilsandi rahvuspargi (KLO1000250) Atla piiranguvööndis (KLO1100413). Piiranguvöönd on rahvuspargi majanduslikult kasutatav ning kultuurmaastikuna säilitatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitstavate loodusobjektide seaduses ning selle alusel käesolevas kaitse-eeskirjas kehtestatud tingimusi. Vilsandi rahvuspargi kaitse-eeskirja kohaselt on Atla piiranguvööndis lubatud majandustegevus, mis ei ole kaitse-eeskirjaga sätestatud keelatud tegevus (Inimestel on lubatud viibida, korjata marju ja seeni kogu rahvuspargis, välja arvatud loodusreservaadis ja käesoleva kaitse-eeskirja punktis 19 sätestatud juhul sihtkaitsevööndis. Liikumine eramaal toimub vastavalt asjaõigusseadusele ja kaitstavate loodusobjektide seadusele. Telkimine ja

lõkke tegemine on lubatud ainult rahvuspargi valitseja poolt selleks ettevalmistatud ja tähistatud paikades, välja arvatud õuemaal. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal. Jalgratastega liiklemine väljaspool teid ja radu ning mootorsõidukitega liiklemine ja nende parkimine väljaspool selleks ettenähtud teid ja parklaid on keelatud, välja arvatud teaduslikel välitöödel, järelevalve- ja päästetöödel ning käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud metsa- ja põllumajandustöödel. Rahvuspargis on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine. Rahvuspargis on lubatud alla 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Üle 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes rahvuspargi valitseja nõusolekul.

Rahvuspargi valitseja nõusolekuta on rahvuspargis keelatud:

- 1) katastriüksuse kõlvikute piiride ja pindala muutmine;
- 2) maakorralduskava kinnitamine;
- 3) metsamajandamiskava väljastamine;
- 4) detail- ja üldplaneeringu kehtestamine;
- 5) projekteerimistingimuste andmine.

Samuti on keelatud:

- 1) uute maaparandussüsteemide rajamine;
- 2) uuendusraie, välja arvatud turberaie perioodiga vähemalt 40 aastat, kusjuures rahvuspargi valitsejal on koosluse liigilise ja vanuselise mitmekesisuse säilitamiseks õigus esitada nõudeid turberaie liigi, raieaja, puidu kokku- ja väljaveo, raielangi puhastamise viiside ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 3) jäätmete ladustamine, välja arvatud kodumajapidamises tekkinud tavajäätmete ladustamine oma kinnisasja piires rahvuspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
- 4) maavarade ja maa-ainese kaevandamine, välja arvatud maapõueseaduse paragrahvides 26 ja 62 sätestatud juhtudel rahvuspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades ja tema igakordsel nõusolekul.

Piiranguvõndis on rahvuspargi valitseja nõusolekuta keelatud:

- 1) teede, õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine;
- 2) uute ehitiste püstitamine;
- 3) jahipidamine;
- 4) veekogude veetaseme muutmine ja nende kallaste kahjustamine;
- 5) väetiste ja mürgkemikaalide kasutamine metsamaal ja looduslikul rohumaal.

Planeeringualal asuvad Keskkonnaregistri andmetel mitmed teise kategooria kaitsealused liigid.

6. Kokkuvõte

Planeeritav tegevus ei sisalda keskkonnaohtlike tegevuste kavandamist ega vastavate objektide rajamist, seepärast olulisi negatiivseid mõjusid antud detailplaneeringu kehtestamisega ette näha pole.

Keskkonnamõju eelhindangu tulemusel ei ületa kavandatav tegevus eeldatavalt tegevuskoha keskkonnataluvust, ei sea ohtu inimese tervist ja heaolu, kultuuripärandit ega vara.

Detailplaneeringul puudub piiriülene mõju ja lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ning läbi viidud uuringutest ka oluline strateegiline mõju maakondliku või omavalitsuse territooriumi mastaape silmas pidades.

Eeltoodust tulenevalt on Lääne-Saare Vallavalitsus seisukohal, et käesoleva detailplaneeringuga kavandatav tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju ning keskkonnamõju strateegilise hindamise võib jätta algatamata.

Koostaja: Tiina Orav
keskkonna peaspetsialist